

POSEBNI PROGRAM VZGOJE IN IZOBRAŽEVANJA
NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II

UČNI NAČRT
za področje **RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI**

Pripravile:
Milojka Sevšek
Ida Jurgec
Silva Bajde

Strokovna redakcija:
mag. Janja Cotič

Ljubljana, 2004

KAZALO

1.	OPREDELITEV PODROČJA	3
2.	SPLOŠNI CILJI	4
3.	OPERATIVNI CILJI PODROČJA	5
3.1.	NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – 5. STOPNJA	5
4.	OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN	18
5.	ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI	19
6.	PRILOGA	19
6.1.	Specialno-didaktične posebnosti	19
6.2.	Medpodročne povezave	20
6.3	Časovni okvir	20
6.4.	Kako uporabljamo učni načrt	21

1. OPREDELITEV PODROČJA

Učni načrt področja razvijanja samostojnosti predstavlja nadaljevalni program osnovnošolske ravni II , ki je zastavljen progresivno glede na starost **in sposobnost** učencev in glede na nadaljevalni program osnovnošolske ravni I in prvega dela osnovnošolske ravni.

Cilji, ki jih zajema to področje so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni situaciji in naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano!

Področje razvijanja samostojnosti zajema osnovne spretnosti v skrbi zase in za neposredno okolje osebe z motnjami v duševnem razvoju.

Poseči je potrebno po specialno pedagoških metodah in pristopih dela in tako učencu omogočiti, da razvije navade in spretnosti s področja osvajanja higienskih navad, prehranjevanja, oblačenja in obuvanja ter varnosti in zdravja.

V nadaljevalnem programu II mladostnika, oziroma odraslo osebo pripravljamo za samostojnejše življenje v manjši stanovanjski skupini ali v paru in za zaposlitev. Osnovni življenjski trikotnik: zaposlitev- dom- prosti čas velikokrat predstavlja za osebo z motnjami v duševnem razvoju nekaj drugega kot za osebe, ki nimajo tako izrazitih posebnih potreb. Odvisnost od pomoči drugih pri osnovnih življenjskih vprašanjih pogojuje izbiro življenjskega prostora, delovnega okolja in načina življenja.

Dejavnosti s tega področja so tesno vezane na vsa druga področja in se vpletajo v vsako dejavnost in v vsako uro vzgoje in izobraževanja, življenja in dela učenca, tako doma kot v širšem okolju.

Pri oblikovanju individualiziranega programa je pomembno timsko delo po stroki različnih strokovnih delavcev, ki glede na sposobnosti in posebnosti učenca prilagodijo proces učenja ne le sposobnostim mladostnika, oziroma odraslega, temveč tudi njegovi starosti.

2. SPLOŠNI CILJI PODROČJA

Splošni cilji na področju razvijanja samostojnosti so:

- usvajati prvine lastne oskrbe vse do maksimalne stopnje samostojnosti,
- usvajati osnove primernega hranjenja in sprejemanja hrane,
- usvajati osnovne higienske navade,
- navajati na primerno in praktično oblačenje, obuvanje in ustrezen videz,
- navajati se na organizacijo časa (dnevni red) in pridobiti osnove prostorske in časovne orientacije,
- razvijati vztrajnost in natančnost,
- oblikovati in privzgojiti osnovna pravila primernega vedenja in ustrezne socialne navade,
- osvajati prvine vezane na zdravje, spolnost in varnost,
- naučiti se primerno ravnati v primeru bolezni in v izjemnih situacijah.

3. OPERATIVNI CILJI PODROČJA

3.1. NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – 5. stopnja			
OPERATIVNI CILJI	PRIMERI DEJAVNOSTI	PREDLAGANE VSEBINE	SPECIALNO DIDAKTIČNA PRIPOROČILA
HRANJENJE			
Učenci/učenke, v nadaljnjem besedilu učenci <ul style="list-style-type: none"> • primerno se namestijo pred hranjenjem 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci sedijo za mizo med hranjenjem 	<ul style="list-style-type: none"> • redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj navaja učenca, da se v čim večji meri pripravi na obrok
<ul style="list-style-type: none"> • sprejemajo hrano 	<ul style="list-style-type: none"> • sprejemajo hrano • uporabljajo jedilni pribor primeren vrsti hrane 	<ul style="list-style-type: none"> • redni dnevni obrok 	<ul style="list-style-type: none"> • sprejem hrane je odvisen od osnovnih sposobnosti učencev
<ul style="list-style-type: none"> • ločijo med jestljivimi in nejestljivimi stvarmi 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci dajejo v usta le stvari, ki so jestljive 	<ul style="list-style-type: none"> • igra na dvorišču 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelj mora biti pozoren na učence, ki radi dajejo v usta tudi nejestljive stvari lahko zbolijo ali se zadušijo!
<ul style="list-style-type: none"> • se primerno vedejo za mizo 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci se med hranjenjem primerno obnašajo 	<ul style="list-style-type: none"> • redni dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> • velikokrat lahko učitelj prepreči neprimerno vedenje že z razporeditvijo učencev pri mizi
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo dodatne začimbe 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si primerno dosolijo ali dosladkajo hrano 	<ul style="list-style-type: none"> • redni obroki hrane 	<ul style="list-style-type: none"> • sol, poper, kis naj bodo v dovolj primernih in velikih stekleničkah, lahko tudi v prilagojenih za prijem

			za učence, ki imajo težave s prijemanjem in naj bodo na voljo pri mizi
<ul style="list-style-type: none"> so strpni med seboj in do drugih 	<ul style="list-style-type: none"> učenci počakajo v vrsti v samopostrežni restavraciji 	<ul style="list-style-type: none"> kosilo v samopostrežni restavraciji 	<ul style="list-style-type: none"> učitelj opozarja učence na strpnost
<ul style="list-style-type: none"> olupijo sadež 	<ul style="list-style-type: none"> z nožem za lupljenje olupijo pomarančo z nožem za lupljenje olupijo jabolko 	<ul style="list-style-type: none"> priprava sadne kupe 	<ul style="list-style-type: none"> spretnost lupljenja je moč učiti tudi v času malice, v pripravi hrane za drugega, ki je le sesekljano in olupljeno navajanje učencev na pomoč drugemu!
<ul style="list-style-type: none"> sodelujejo pri pripravi jedilnika 	<ul style="list-style-type: none"> povedo ali pokažejo, kaj ima rad izberejo med več vrstami mesa, priloga, solat, sladice 	<ul style="list-style-type: none"> načrt jedilnika za naslednji dan načrt jedilnika za naslednji teden praznovanje novega leta 	<ul style="list-style-type: none"> pri sestavi jedilnika upošteva učitelj želje učenca učitelj ponudi izbor ne le verbalno pač pa tudi s pomočjo slik ali izbora na računalniškem programu
<ul style="list-style-type: none"> sestavijo jedilnik 	<ul style="list-style-type: none"> sestavijo jedilnik za naslednji teden 	<ul style="list-style-type: none"> jedilnik 	<ul style="list-style-type: none"> možnost izbire in avtonomnosti ter aktivnega sodelovanja je sodelovanje v najobičajnejših situacijah
<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo jedilni pribor primeren vrsti hrane 	<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo kitajske paličice, klešče za oreščke 	<ul style="list-style-type: none"> kosilo v restavraciji 	<ul style="list-style-type: none"> učenje naj bo zabavno, kitajsko hrano lahko

			pripravimo tudi v šoli –preizkusimo se v tujih kulturah,kakšen element obleke ali dodatka, značilne za tujo kulturo ne bo odveč!
OSVAJANJE HIGIENSKIH NAVAD			
NAVAJANJE NA KONTROLO MOČENJA IN BLATENJA			
<ul style="list-style-type: none"> doživijo občutek ugodja ob čistoči 	<ul style="list-style-type: none"> poznajo plenice in njihovo uporabo, pustijo si menjati plenice,če jih potrebujejo, pustijo plenico nameščeno in izrazijo zadovoljstvo ob čistoči 	<ul style="list-style-type: none"> osebna higijena 	<ul style="list-style-type: none"> menjava plenice in položaj v katerem se menjava sta odvisna od sposobnosti učenca za sodelovanje,
<ul style="list-style-type: none"> uporabljajo wc v znanem in manj znanem okolju 	<ul style="list-style-type: none"> so samostojni v osebni higieni v domačem okolju in v zunanjem okolju, uporabljajo pisoar, si umijejo roke po opravljeni potrebi, uredijo okolje za seboj, ločijo wc po spolu, uporabijo denar na javnem wc-ju, uporabljajo bide 	<ul style="list-style-type: none"> šola v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> pomembno je ponuditi čim več izkušenj in ga usmeriti v različne wc-je tekom šolanja, ga usmerjati v razvijanje občutka čistoče
<ul style="list-style-type: none"> skrbijo za zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> si beležijo pogostost odvajanj in opozori na morebitne spremembe učenke si beležijo in vodi menstrualni koledarček 	<ul style="list-style-type: none"> skrb za zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> učenec poskrbi in se odpravi do zdravnika če ga potrebuje, občasno je pomembno presoja o resnosti težav če učenec oz. učenka ni sposobna

	<ul style="list-style-type: none"> • skrbi za zdravo prehrano, dovolj gibanja, vzame zdravila, ... 		<p>samostojnega beleženja to naredimo v sodelovanju</p>
<ul style="list-style-type: none"> • uredijo stranišče 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno uredijo wc je 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za okolje 	<ul style="list-style-type: none"> • uredi wc
UMIVANJE IN NEGA TELESA			
<ul style="list-style-type: none"> • se umijejo in kopajo • si umijejo lase 	<ul style="list-style-type: none"> • se umivajo, kopajo, tuširajo, umivajo zobe, lase času in priložnosti primerno 	<ul style="list-style-type: none"> • nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v osebno nego
<ul style="list-style-type: none"> • želijo zagotovljeno intimnost pri umivanju in negi telesa 	<ul style="list-style-type: none"> • se »zaprejo« v kopalnico • ne spustijo drugih v kopalnico, medtem ko se kopa, ... 	<ul style="list-style-type: none"> • nega teles 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v intimnost
<ul style="list-style-type: none"> • pri negi in umivanju primerno časovno razporejajo aktivnost 	<ul style="list-style-type: none"> • si izberejo primeren čas za umivanje in nego telesa ob primernem času in glede na potrebo in priložnost (npr. pred kosilom, pred odhodom k zdravniku) 	<ul style="list-style-type: none"> • nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> • si nariše koledar in vpiše kaj bo delal čez dan
<ul style="list-style-type: none"> • primerno časovno planirajo aktivnost 	<ul style="list-style-type: none"> • primerno časovno razporedijo aktivnost glede na druge obveznosti (delo v delavnici, dnevni obrok, ...) in 	<ul style="list-style-type: none"> • nega telesa in dnevni urnik 	<ul style="list-style-type: none"> • napravi si urnik
<ul style="list-style-type: none"> • izbirajo kozmetična sredstva namenjene negi telesa in umivanju 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo kozmetična sredstva, ki so mu všeč v trgovini glede na potrebe in finančne možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • nega telesa 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v primerno količino kozmetičnih sredstev, ...
<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo na morebitne spremembe, ki so jih opazili med nego in umivanjem 	<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo, če opazijo spremembe na koži, če ima menstruacijo in upošteva nasvete ob spremembah 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerja se v preventivo in ob težavah v kurativo.

	<p>(npr. da kopanje v bazenu ob spremembah na koži ni zaželeno,...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • dekleta se usmerja v preventivno pregledovanje dojk,... 		
OBLAČENJE			
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri oblačenju 	<ul style="list-style-type: none"> • se pustijo obleči, sodelujejo s pogledom ali poda roko,... 	<ul style="list-style-type: none"> • oblačenje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenec sodeluje po svojih močeh in temu je prilagojena stopnja pomoči, razvija občutek za osebno urejenost
<ul style="list-style-type: none"> • se oblečejo in slečejo 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci poznajo dnevni ritem in si izberejo obleko, se oblečejo in uredijo času, priložnosti in vremenu primerno 	<ul style="list-style-type: none"> • osebno urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • navajanje na barvne kombinacije in zračne pralne materiale, pospravi obleko, loči umazana od čistih oblačil.
<ul style="list-style-type: none"> • izberejo primerno obleko 	<ul style="list-style-type: none"> • si izberejo obleko, primerno priložnosti, 	<ul style="list-style-type: none"> • odhod na ples 	<ul style="list-style-type: none"> • uporabi dodatke k obleki za celosten izgled
<ul style="list-style-type: none"> • uredijo obleko 	<ul style="list-style-type: none"> • skrtačijo obleko, prezračijo obleko, zapne gumbe, zadрге, 	<ul style="list-style-type: none"> • modna revija 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v uporabo modnih dodatkov
<ul style="list-style-type: none"> • označijo svoje oblačilo z znakom 	<ul style="list-style-type: none"> • označijo s številko svojo obleko, da se ne izgubi v pralnici, prišijejo znak 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za osebne predmete 	<ul style="list-style-type: none"> • znak je lahko že izbran ali pa si ga učenec izbere, prilagodimo velikost znaka in način pritrditve znaka
<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo pravila lepega 	<ul style="list-style-type: none"> • sname pokrivalo ko pride v 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk 	<ul style="list-style-type: none"> • navajanje na

vedenja pri oblačenju	cerkev, v prostor, ...	cerkvenega obreda	upoštevanje pravil lepega vedenja
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo modne dodatke 	<ul style="list-style-type: none"> • zavežejo pentljo, zavežejo rutko priložnosti primerno 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk gledališča 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v barvno usklajenost dodatkov
<ul style="list-style-type: none"> • zavežejo kravato, pentljo v lase 	<ul style="list-style-type: none"> • se uredijo za praznovanje rojstnega dne 	<ul style="list-style-type: none"> • praznovanja (praznovanje rojstnih dni) 	<ul style="list-style-type: none"> • v začetku več pomoči, kasneje so samostojni in jim urejenost veliko pomeni in uporabimo prilagoditev, če je naloga za učenca prezahtevna (npr. že zavezana kravata, ki se pripne)
<ul style="list-style-type: none"> • se oblečejo priložnosti primerno in letnemu času 	<ul style="list-style-type: none"> • si izberejo obleko barvno, časovno in vremenu primerno, 	<ul style="list-style-type: none"> • osebna urejenost 	<ul style="list-style-type: none"> • navade, šege
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri planiranju in nakupu novih oblačil 	<ul style="list-style-type: none"> • si pripravijo seznam oblačil, ki bi jih zamenjali ob vodenju oz. jih potrebuje, gredo do trgovine in si jih kupi, sodelujejo pri planiranju glede na finančne možnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • obisk trgovine in nakupovanje oblačil 	<ul style="list-style-type: none"> • aktivno sodelovanje ob upoštevanju denarnih možnosti
OBUVANJE IN SEZUVANJE			
<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo obuvanje in sezuvanje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci opazujejo kako ga učitelj sezuva 	<ul style="list-style-type: none"> • počitek v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • verbalno opisovanje • aktivnosti
<ul style="list-style-type: none"> • sodelujejo pri obuvanju in sezuvanju (z gibi) 	<ul style="list-style-type: none"> • pomagajo z gibi noge pri obuvanju copat 	<ul style="list-style-type: none"> • počitek v naravi 	<ul style="list-style-type: none"> • pomagajo lahko tudi spretnejši sošolci
<ul style="list-style-type: none"> • sezujejo in obužejo šolske copate 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si v garderobi sezujejo ali obužejo šolske copate 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • vedno isti dnevni red

<ul style="list-style-type: none"> • poiščejo svojo obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci brez težav najdejo svojo obutev v garderobi • upoštevajo tudi velikost obutve, če sta čevlja drugače enaka 	<ul style="list-style-type: none"> • obuvanje v garderobi 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovarjamo se z učencem o posebnostih njegove obutve, barvi
<ul style="list-style-type: none"> • sezujejo in obučejo copate, čevlje (na »ježka«) 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si odpnejo in zapnejo lepljiv trak na čevljih ali copatih 	<ul style="list-style-type: none"> • sprehod, odhod v mesto, kino 	<ul style="list-style-type: none"> • če ima učenec težave z vezalkami mu obutev »na ježka« omogoča večjo samostojnost
<ul style="list-style-type: none"> • pravilno namestijo obutev (levo, desno) 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci v skupini pravilno nameščajo obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • skupinske igre 	<ul style="list-style-type: none"> • skrbimo za primerno vzdušje v skupini
<ul style="list-style-type: none"> • očistijo čevlje v predpražnik 	<ul style="list-style-type: none"> • očistijo si čevlje v predpražnik • na sličici obkrožijo človeka, ki je pravilno prišel skozi vrata (obriše si umazane čevlje) 	<ul style="list-style-type: none"> • reševanje preprostih delovnih listov o čistoči notranjih prostorov 	<ul style="list-style-type: none"> • zelo nazorno narisane sličice
<ul style="list-style-type: none"> • obučejo in sezujejo vse vrste zimske obutve 	<ul style="list-style-type: none"> • učenci si obučejo in sezujejo zimsko obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • obuvanje in sezuvanje v garderobi v zimskem času 	<ul style="list-style-type: none"> • učencu damo možnost, da se seznanijo z različnimi obuvali
<ul style="list-style-type: none"> • zavežejo vozel 	<ul style="list-style-type: none"> • drug drugemu zavežejo vozel na predpasniku 	<ul style="list-style-type: none"> • razna gospodinjska opravila 	<ul style="list-style-type: none"> • primerni predpasniki
<ul style="list-style-type: none"> • zavežejo pentljo 	<ul style="list-style-type: none"> • drug drugemu zavežejo pentljo na čevljih 	<ul style="list-style-type: none"> • igre v paru 	<ul style="list-style-type: none"> • izbira primernih parov
<ul style="list-style-type: none"> • obučejo čevlje primerne vremenu 	<ul style="list-style-type: none"> • med različnimi čevlji izberejo ustreznega 	<ul style="list-style-type: none"> • odhodi v mesto ali naravo, pogovori o letnem času in 	<ul style="list-style-type: none"> • vsak dan opazuje vreme

		vremenu	
<ul style="list-style-type: none"> • samostojno se obučejo in sezujejo 	<ul style="list-style-type: none"> • obučejo in sezujejo se v vsaki situaciji in z kakršno koli obutvijo 	<ul style="list-style-type: none"> • - obuvanje in sezuvanje 	<ul style="list-style-type: none"> • navajamo učence na vedno isti red
<ul style="list-style-type: none"> • sami nakupujejo obutev v trgovini 	<ul style="list-style-type: none"> • poznajo svojo številko obutve • vedo, kakšne čevlje potrebuje (letni čas...) 	<ul style="list-style-type: none"> • nakupi v trgovini 	<ul style="list-style-type: none"> • glede denarja pomagamo učencu, pred obiskom trgovine se z njim pogovorimo
<ul style="list-style-type: none"> • OSEBNA UREJENOST 			

<ul style="list-style-type: none"> • počutijo se prijetno, če ima na sebi čista in zlikana oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> • učitelju se pusti jo preobleči • pokažejo ugodje 	<ul style="list-style-type: none"> • slačenje in oblačenje 	<ul style="list-style-type: none"> • učenec ob naši spodbudi voha sveže perilo (mehščalec)
<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo zadovoljstvo ob česanju in oblikovanju pričeske 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo se v ogledalu med česanjem in sušenjem las 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranje aktivnosti • večerne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • primeren glavnik in temperatura sušilca
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo svoj pribor za britje 	<ul style="list-style-type: none"> • opazujejo se v ogledalu pri britju 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranja toaleta 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor
<ul style="list-style-type: none"> • opazijo pomanjkljivosti na oblačilih in obutvi 	<ul style="list-style-type: none"> • opozorijo na umazanijo, strgano obleko oziroma obutev in manjkajoče gumbe 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> • takoj upoštevamo opozorilo
<ul style="list-style-type: none"> • menjajo perilo 	<ul style="list-style-type: none"> • redno si menjajo perilo 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranje oblačenje 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor
<ul style="list-style-type: none"> • pospravijo obleko in obutev na ustrezno mesto 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno pospravijo svoje stvari na ustrezno mesto • poskrbijo tudi za stvari ostalih družinskih članov 	<ul style="list-style-type: none"> • pospravljanje razreda, stanovanja 	<ul style="list-style-type: none"> • dovolj časa
<ul style="list-style-type: none"> • uredijo si lase 	<ul style="list-style-type: none"> • si uredi lase glede na različne priložnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • jutranje urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • ogledalo, primeren in samo učenčev glavnik
<ul style="list-style-type: none"> • pokažejo skrb za svojo obleko in obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • brez opozorila pazijo na svojo obleko in obutev 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • se pogovarjamo o vrednosti osebnih stvari

<ul style="list-style-type: none"> • sušijo si lase 	<ul style="list-style-type: none"> • si posušijo lase • uporabljajo krtačo • posušijo lase sošolcu 	<ul style="list-style-type: none"> • družabna srečanja 	<ul style="list-style-type: none"> • previdnost pri ravnanju s sušilcem
<ul style="list-style-type: none"> • namestijo perilo v sušilni stroj/ na vrv 	<ul style="list-style-type: none"> • obesijo perilo na vrvico ali dajo perilo v sušilec 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za obleko 	<ul style="list-style-type: none"> • pomoč pri določanju časa sušenja
<ul style="list-style-type: none"> • postrizejo si nohte 	<ul style="list-style-type: none"> • si postrizejo nohte s ščipalcem ali škarjami 	<ul style="list-style-type: none"> • osebna higiena 	<ul style="list-style-type: none"> • usmerjanje v lakiranje nohtov pri učenkah in obisk pri pedikerju
<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo brivnik (izberejo med električnim ali navadnim) 	<ul style="list-style-type: none"> • se obrijejo sami 	<ul style="list-style-type: none"> • osebna higiena 	<ul style="list-style-type: none"> • veliko vaje
<ul style="list-style-type: none"> • uredijo se primerno, glede na različne priložnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • izberejo primerno obleko in obutev • nadenejo si primerne modne dodatke (kravata...) 	<ul style="list-style-type: none"> • družabne prireditve 	<ul style="list-style-type: none"> • pogovor, dobri zgledi, opazovanje v ogledalu

<ul style="list-style-type: none"> • uporabljajo ličila, kozmetična sredstva, lak za nohte ali lase 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno se naličijo 	<ul style="list-style-type: none"> • družabne prireditve 	<ul style="list-style-type: none"> • nasveti s strani učitelja
<ul style="list-style-type: none"> • obiščejo pedikerja, kozmetičarko 	<ul style="list-style-type: none"> • samostojno obiščejo pedikerja 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevne aktivnosti 	<ul style="list-style-type: none"> • po potrebi nadzor s strani učitelja
<ul style="list-style-type: none"> • operejo svoje perilo 	<ul style="list-style-type: none"> • vedo, kdaj je njihovo perilo umazano • po potrebi ga tudi operejo 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> • uporablja pralni stroj pod našim nadzorom
<ul style="list-style-type: none"> • zlikajo svoje perilo 	<ul style="list-style-type: none"> • vedo, katero perilo je potrebno likati • po potrebi si zlikajo svoje perilo 	<ul style="list-style-type: none"> • skrb za oblačila 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor pri likalniku
UPOŠTEVANJE VARNOSTNIH UKREPOV			
<ul style="list-style-type: none"> • previdno se nagibajo skozi okno, čez balkon 	<ul style="list-style-type: none"> • pri nagibanju skozi okno, čez balkon se zavedajo nevarnosti padca 	<ul style="list-style-type: none"> • gibanje v prostoru 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor pri prostorih v višini
<ul style="list-style-type: none"> • skočijo v bazen, ko je prostor in če je dovolj globoko • zajame zrak preden se potopijo v vodo 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo navodila v bazenu 	<ul style="list-style-type: none"> • kopanje v bazenu 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor v bazenu in ob
<ul style="list-style-type: none"> • prečka cesto pri zeleni luči na semaforju • v avtomobilu se pripnejo z varnostnim pasom • pred vožnjo pregledajo kolo • nakažejo spremembo smeri vožnje • ustavijo pri rdeči luči na semaforju 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo navodila v cestnem prometu 	<ul style="list-style-type: none"> • -projekt: Prometna vzgoja 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor v prometu, doslednost pri upoštevanju pravil

<ul style="list-style-type: none"> • hranijo se s primernimi zalogaji in tempom • pijejo počasi • previdno ravnajo z jedilnim priborom 	<ul style="list-style-type: none"> • so previdni in jedo/pijejo počasi, s primernimi zalogaji 	<ul style="list-style-type: none"> • dnevni obroki 	<ul style="list-style-type: none"> • verbalno opozarjanje in prisotnost pri obrokih
<ul style="list-style-type: none"> • previdno si postržejo nohte s ščipalcem • pripravijo si primerno temperaturo vode za tuširanje 	<ul style="list-style-type: none"> • so previdni s pripomočki pri osebni negi 	<ul style="list-style-type: none"> • osebno urejanje 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor in navodila za uporabo
<ul style="list-style-type: none"> • vklopijo stroj po pravilnem zaporedju • izklopijo stroj v pravilnem zaporedju • redno odnašajo odpadni material • izklopijo plin 	<ul style="list-style-type: none"> • so previdni pri uporabi strojev in upoštevajo navodila 	<ul style="list-style-type: none"> • učne ure pri delovni vzgoji, likovni vzgoji,... 	<ul style="list-style-type: none"> • nadzor in dajanje navodil
SKRB ZA ZDRAVJE			
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo posledice kajenja, uporabe drog in pitja alkohola 	<ul style="list-style-type: none"> • ne pijejo in ne kadijo, ne uporabljajo drog 	<ul style="list-style-type: none"> • preživljanje prostega časa • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • opozarjanje na nevarnosti, uporaba znakov prepovedi, plakatov
<ul style="list-style-type: none"> • redno skrbijo za higieno v času menstruacije 	<ul style="list-style-type: none"> • pogosteje se umivajo v času menstruacije 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • opozarjanje in redna kontrola
<ul style="list-style-type: none"> • poznajo učinke nekaterih diet • zdravo se prehranjuje 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo navodila zdravnika • skrbijo za svoje zdravje 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • osveščanje z različnimi podatki, članki, posnetki
<ul style="list-style-type: none"> • skrbijo za zaščito pred nosečnostjo • skrbijo za zaščito pred spolnimi boleznimi 	<ul style="list-style-type: none"> • upoštevajo znanje o varnem spolnem odnosu 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • spolna vzgoja je del skrbi za zdravje in varnost

RAVNANJE V PRIMERU BOLEZNI			
<ul style="list-style-type: none"> • primerno se vedejo v času bolezni 	<ul style="list-style-type: none"> • upošteva navodila • vzamejo zdravila • pustijo se pregledati 	<ul style="list-style-type: none"> • čas bolezni 	<ul style="list-style-type: none"> • učencu je potrebno nazorno obrazložiti, zakaj se mora tako vesti
<ul style="list-style-type: none"> • pustijo uporabo različnih diagnostičnih sredstev in posegov 	<ul style="list-style-type: none"> • pustijo se pregledati z rentgenom, ultra zvokom,..si vzeti kri,.. 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt:Moje telo • igra vlog • obisk bolnišnice-ogled 	<ul style="list-style-type: none"> • seznanjanje s pripomočki v zdravstvu
<ul style="list-style-type: none"> • izogibajo se bolnikom z nalezljivimi boleznimi • oskrbijo si manjšo rano • opozorijo na bolezen (vročino, epi napad) • pomagajo bolniku • pokličejo reševalca 	<ul style="list-style-type: none"> • poznajo nekatere nalezljive bolezni in vedo kako reagiramo • upoštevajo navodila v primeru bolezni • pomagajo drugemu v času poškodbe ali bolezni po svojih močeh 	<ul style="list-style-type: none"> • projekt: Moje telo 	<ul style="list-style-type: none"> • pridobivanje znanja o najbolj znanih boleznih

4. OPIS OSVOJENIH ZNANJ IN VEŠČIN

Glede na raznolikost učencev, vključenih v Posebni program vzgoje in izobraževanja in napredovanje po stopnjah, je ocenjevanje opisno. Ocena ni pogoj za napredovanje na višjo stopnjo. Opis osvojenih znanj in veščin služi kot orientacija, ki se oceni ob koncu 3. in 5. stopnje. Omogoča nam načrtno in sistematično spremljanje otrokovega razvoja.

Ob koncu drugega dela osnovnošolske ravni ocenimo sposobnosti in pridobljena znanja po posameznih podpodročjih. Osnova je individualiziran program posameznika. Učitelj naj upošteva spodaj nanizane cilje in znotraj vsakega opisno oceni operativno znanje in spretnosti, ki jih je učenec(učenka) dosegel-to so njegovi osvojeni operativni cilji po posameznih podpodročjih.

Hranjenje

- primerno se prehranjuje
- upošteva osnovna pravila lepega vedenja
- razvrsti posodo/pribor
- razvrsti in počisti okolje, posodo, pribor
- primerno se vede pri jedi v različnih okoljih(v restavraciji, ...)
- sodeluje pri pripravi in planiranju obrokov

Osvajanje higienskih navad

- poskrbi za nego telesa in uredi prostor
- prilagodi higieno in nego telesa možnostim v okolju
- primerno planira aktivnost

Oblačenje

- izbere obleko primerno priložnosti , se uredi in uredi obleko / obutev
- se obleče in uredi primerno priložnostim
- planira in sodeluje pri nakupu novega oblačila / obutve

Osebna urejenost

- se uredi
- uredi in loči čisto/nečisto, strgano...
- opazi pomanjkljivosti v okolju in na sebi

Skrb za varnost

- upošteva varnostne ukrepe vezane na skrb za zdravje
- upošteva varnostne ukrepe v ožjem in širšem okolju
- upošteva varnostne ukrepe v domačem in v širšem okolju

- pozna nevarnosti za zdravje
- sprejme posege vezane na zdravljenje

5. ZNANJA, KI JIH MORAJO IMETI IZVAJALCI

Učni načrt izvaja specialni pedagog, profesor defektologije, oziroma diplomirani univerzitetni defektolog- v nadaljnjem besedilu »učitelj«, ki se v času svojega dela strokovno izpopolnjuje.

Za kvalitetno izvajanje učnega procesa potrebuje asistenco (varuh negovalec).

6. PRILOGA

6.1. SPECIALNO DIDAKTIČNE POSEBNOSTI

Specialni pedagog pri svojem delu izhaja iz specifičnih potreb posameznega učenca. Glede na sposobnosti individualno prilagaja učni načrt .

Upoštevati je potrebno, da imajo učenci lahko različne motnje:

- motnje vida
- motnje sluha
- motnje vedenja in osebnosti
- motnje drže in gibanja (cerebralna paraliza, spina bifida, kongenitalne deformacije, kontrakture in deformacije...)
- motnje v medosebni komunikaciji
- epilepsijo,

Učitelj individualno prilagodi metodiko in pot do realizacije posameznega operativnega cilja.

Specialno didaktična priporočila so navedena v učnem načrtu pri posameznem operativnem cilju kot primer, učitelj pa pri posameznem učencu individualno prilagodi izvedbo. Specialno didaktična priporočila so splošna in jih je potrebno prilagajati.

Osnovo za izvajanje učnega načrta predstavlja individualizirani program učenca/učenke. V njem morajo biti upoštevana vsa specialno – didaktična priporočila. Planirani cilji naj bodo uravnoteženo postavljeni glede na klasifikacijo ciljev(kognitivno, afektivno in psihomotorično področje).

6.2. MEDPODROČNE POVEZAVE

Za učenje in trening posameznih vsebin in znanj se področje razvijanja samostojnosti povezuje z vsemi ostalimi področji, najbolj pa s področji splošne poučenosti, gibalne in športne ter delovne vzgoje.

Kot je opredeljeno že v prvem poglavju ima področje razvijanja samostojnosti pomembno vlogo pri vseh aktivnostih mladostnika, oziroma odrasle osebe in ni vezano le na učenje v šoli, pač pa tudi doma, na letovanju, ... Sodelovanje z učencem je potrebno v vseh fazah, ki se dotikajo odločitev o njegovih pomembnih življenjskih vprašanjih, kot so nadaljnje izobraževanje, zaposlitev, bivalni prostor in način življenja.

Pomembno je sodelovanje s starši, skrbniki ali osebnimi pomočniki, kjer je potrebno v prvi vrsti zagovarjati interese učenca.

6.3. ČASOVNI OKVIR

Za področje Razvijanje samostojnosti Posebni program vzgoje in izobraževanja, ki je bil sprejet 5. 6. 2003, na 58. seji Strokovnega sveta Republike Slovenije za splošno izobraževanje, predvideva v predmetniku naslednji časovni okvir:

1. A. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II - OSNOVNI :

Področje/leta šolanja	5.stopnja		
	13.letno	14.letno	15.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI	4 ure tedensko	4ure tedensko	4 ure tedensko
Število tednov v letu	35	35	35
Število ur letno	140	140	140

Mladostniki, oziroma odrasle osebe se v tem obdobju srečujejo z vsemi značilnostmi odraščanja, urejanja zaposlitve, bivanja ter oblikovanja lastne družine, le da je včasih njihovo doživljanje nekoliko drugače izživeto in izraženo. Ne smemo pozabiti, da v to skupino sodijo tudi tisti mladi, ki ne dosegajo višje zastavljenih ciljev in se še zmeraj srečujejo z urjenjem in učenjem bazičnih spretnosti s tega področja, in da tudi njih ne moremo več obravnavati kot otroke! V celoti je potrebno upoštevati njihovo kronološko starost in procese

učenja, odnos do njih in ponujene vsebine prilagoditi njihovim potrebam in starosti!

1. B. ZA NADALJEVALNI PROGRAM OSNOVNOŠOLSKE RAVNI II – RAZŠIRJENI:

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
DELOVNI DNEVI	2 dni	2dni	2 dni
Število dni v letu	2	2	2

Kompleksnost vsebin s tega področja je vedno bolj zahtevna, na telesnem in čustvenem področju funkcioniranja se pojavljajo velike spremembe. Stiki z ožjim in širšim okoljem so pogostejši in zahtevnejši.

1.C. ZA VZGOJNI PROGRAM (SOCIALIZACIJSKI – NAMESTITVENI PROGRAM):

	5.stopnja		
Področje/leta šolanja	13.letno	14.letno	15.letno
RAZVIJANJE SAMOSTOJNOSTI	7 ur tedensko	7 ur tedensko	7 ur tedensko
Število tednov v letu	52	52	52
Število ur letno	364	364	364

Vzgojni program je še posebej pomemben za mladostnike in odrasle, ki nimajo staršev ali imajo z njimi le redke stike. Za tiste, ki veliko časa ostajajo v ustanovi, dijaškem domu ali stanovanjski skupini. Postopnost v učenju in doslednost sta pomembna metodična elementa.

6.4. KAKO UPORABLJAMO UČNI NAČRT

Učni načrt predstavlja II. nadaljevanje osnovnega programa - prvega dela osnovnošolske ravni in nadaljevalnega programa osnovnošolske ravni I. Cilji, ki jih zajema, so vezani na vsakodnevno življenje in jih poučujemo v naravni

situaciji in v naravnem okolju, tako da preidejo v navade in jih učenec kjerkoli in kadarkoli izvaja spontano. V proces učenja je pomembno vključiti učenca in njegovo okolje (starše, negovalno okolje).

Učni načrt izhaja iz operativnih ciljev. Za dosego le teh se učitelj poslužuje predlaganih vsebin, oziroma jih izbere po svoji presoji. Učitelj pozna specialno didaktična priporočila, nekatera so predlagana v učnem načrtu.

Določeni cilji po stopnjah so stopnjevani v majhnih korakih, kajti učenci napredujejo kronološko, njihove sposobnosti pa so zelo različne. Če so cilji za učenca prenizki ali previsoki, učitelj v okviru individualiziranega programa prilagodi izbor operativnih ciljev, ki jih lahko izbere tudi iz osnovnega programa prvega dela osnovnošolske ravni in nadaljevalnega programa osnovnošolske ravni I.